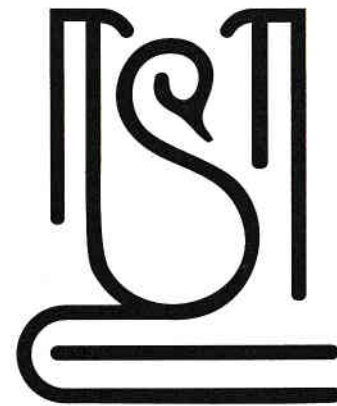

LBRIS

We know
books

**LE BĂDA
NE AGRĂ**

the publishing house

blackswanpublishing.ro

LBRIS

We know
books

Foto copertă: © Jung Ildikó Judit, *Kerestelek de nem voltál otthon*
(*Te-am căutat, dar nu erai acasă*) (2024)

© 2024 by Editura Lebăda Neagră

Această carte este protejată de legile copyrightului. Reproducerea, multiplicarea, punerea la dispoziția publică, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea deținătorului copyrightului constituie încălcări legislative cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc în conformitate cu legile în vigoare.

www.blackswanpublishing.ro

Editura Lebăda Neagră
Iași, Str. Plopilor fără Soț, nr. 45, 700273

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

JUNG, ILDIKÓ JUDIT

A város és én: sorstörténetek, publicisztika, törvénytéki humor /

Ildikó Judit Jung. - Iași: Lebăda Neagră, 2024

ISBN 978-630-330-087-0

821.511.141

JUNG ILDIKÓ JUDIT

A VÁROS ÉS ÉN

SORSTÖRTÉNETEK,
PUBLICISZTIKA,
TÖRVÉNYSZÉKI HUMOR

Lebăda Neagră
Iași, 2024

LBRIS

We know
books

SORSTÖRTÉNETEK

A RÉGI HÁZ

Egy ház és megannyi sors. És mennyi szenvedély, mennyi gond amellyel valaki mindig birtokolni akarja, valaki, vagy valakik, akik jönnek, élnek benne, virulnak, hervadnak, majd elmennek és a ház marad, soha nem törődve azzal aki lakta és itt hagyta.

A ház mely a gondolataimban van, valamikor az 1800-as évek közepén épülhetett és biztosan tehetős család emelte, hiszen akkor is a hely a város központjában volt. Istállót húztak fel a lovaknak, mellette pedig kocsi-szint, mely helyet adott a családi hintónak és a könnyű homokfutónak, hogy a gazda családjával együtt sétálni, piacra, nyáron Marosszentgyörgyre fürödni, Somos-tetőre, alkalomadtán vadászni menjen, vagy talán még dolgozni is néha.

Olvastam, hogy abban az időben az volt a szokás, hogy amikor sár volt, a hölgyeket kétfülű dézsába állították és úgy vitték el a hintóig, majd onnan annak a háznak a lépcsőjéig, ahol báloztak. Ennek a háznak a kapuján is cipelhettek dézsában hölgyeket, mert az utcát Sárosnak nevezték el még akkoriban.

A szívemben élő ház, melyről mesélek: impozáns, magas, nagyablakos és fehér falú volt. Amikor kisgyerek

voltam, ezt a házat a nagyszüleim lakták, és nekem az otthonnál sokkal kedvesebb, biztosabb és melegebb helyet jelentett. A nagyapám még nem volt nagyon öreg amikor én megszülettem és ők Szatmárról költöztek ide. Előttem van most is magas alakja, hófehér haja, kedves kék szeme, mint ahogy nem fogom felejteni soha a meséit sem, mellyel bearanyozta a gyermekkoromat. Esténként a cipőjére állított és együtt sétáltuk körbe a lakást, míg le nem csúsztam a lábáról. Néha alkonyatkor elővette a hegedűjét és eljátszotta mindazt, ami hiányzott neki: a gyerekkori otthona, a fiatalsága, az élete azon része, melyet máshol, más városban, más házban élt meg tűnő szerelmeivel, majd egyetlen gyermeke miatti állandó aggodalomban.

A hegedű sokszor sírva énekelt, hiszen ő is magyar ember volt, és egy életet átélni magyar szívvel, nem túl sok derűre adott lehetőséget annak, aki a tizenkilencedik század vége felé látta meg a napvilágot.

Nagymama messziről jött férje után. Magyarországon született, gyerekkorát tót és szerb eredetű de magyar ajkú szülővárosában élte meg és büszkén emlegette az ő nagyanyjának rokoni kapcsolatát a Petrovics, majd Petőfi családdal. Neki Szatmár csak a férje otthonának számított és itt született négy gyermeke, de életben csak az anyám maradt. Ő később ide kötődött igazán, mert itt élt lánya és annak gyermekei, hasznos itt tudott lenni, amíg csak tehetett. Nagyapám hegedűjét gyakran kísértte Ő is gyönyörű hangjával az esti félhomályban, ha rájuk gondolok megtelik a szemem könnyel és a szívem hálával irántuk.

Az udvaron most is él két hatalmas orgonafa, mely alatt régen pad is volt, és ők esténként ott üldögéltek csendben, hiszen szavakra nem volt szükségük, hogy felemléssék a fél évszázadot melyet együtt éltek meg, amely magába foglalta a két világháborút és három gyerekük korai halálát. A csend, mely körülvette Őket, adta meg nekünk az egyensúlyt, a hitet, a kitartást nehéz napokon, szegénységben, gyászban, hiszen az Ő erejük és békességük lett a mi örökségünk.

A kommunizmus megérkezésével sokasodni kezdett a házban lakók száma. Egy nap bejött a kapun egy idős házaspár egy bőrönddel, volt földbirtokosok, akiket kizraktak a házukból, elkergettek a faluból, behozták őket a városba és csak annyit hozhattak el vagyonukból ami a bőröndben elfért és amit cipelni tudtak. Soha nem tudtuk meg, hogy miként találtak el oda, de nagyszüleim befogadták őket és átadtak egy szobát, s az elején, míg nem talált munkát a bácsi, még kosztot is adtak. Néhány hónap múlva megjelent a lányuk is két kisgyerekekkel, mert ott hagyta a férjét. Őket is kitelepítették előtte való évben. Az udvaron, egy kisebb lakásban lakott az öreg néni is akitől vették nagyapámék a házat, de őt hamarosan bevitték egy öregotthonba és az ő helyébe is költözött egy kétgyermekes család.

A következő nyáron, egy kora reggelen, nagyszüleim még ágyban voltak, amikor beugrott az ablakon egy fiatalember és felmutatta a kiutalását egy szoba, konyha és kamrára, mondván, hogy délután hozza a feleségét, két

kislányát meg a bútorokat, legyen kiürítve a lakás. Lassan egyetlen szoba maradt a nagyszüleim használatában, a tulajdonjog átment az államra már 1950-ben. Így hát elmaradt a hëgedűszó, nagymama sem énekelt többet és a pad is mindig foglalt volt. Akkoriban a szabad-Európa rádiót hallgatta minden este nagyapám, apámmal együtt.

Egészen váratlanul jött egy új lakó is egy nap. Öreg néni volt és neki már csak a pincében maradt hely, ahova nagyapám deszkát rakott a földre, arra egy régi szőnyeget, akadt egy keskeny heverő is, és valaki adott egy vaskályhát, melynek kéményét az ablakon vezették ki. Szomorú, halk szavú, kis úriasszony volt szegény, de az ékszereitől nem tudott soha megválni, mindig magán hordta őket.

Próbálok visszaemlékezni arra, hogy mi lett velem, de nem jön be. Mindenesetre nem ott halt meg a pincében, de már nincs kit megkérdezzek. Olyan lett a ház mint egy kényszerzubbony, mely szorít de nem enged el.

Évekig tartó betegség, fájdalom és gondozás után elmentek a nagyszüleim is, de a ház meg sem érezte. Nyüzsgött benne a sok ember, a sok gyerek egyre csak szaladgált, kiabált és nőtt. Mindenki rongált, senki semmit nem javított, nekik a mi otthonunk csak egy kényszerlakhely volt, ahonnan elváltak egy tágasabb, csendesebb házba. Az istállóban már nem voltak lovak, a kocsiszínben sem állt hintó, csak a Jóisten tudja hogy hova vittek el mindent. A tető lassan foghíjas lett, a falakat kezdte marni a víz, és virágokat rajzolt a salétrom. Az udvart felvetette a dudva, az istálló teteje beomlott és mindenki tákolt

magának a szemben levő tűzfal mellé egy kis kalyibát, ahol tartotta a már nem használt dolgokat meg a szemetet.

A régi pompás ház átalakult valami menedékháznak nevezhető, csúnya, koszos épületté.

Így találtam rá én, aki elmenve előtte mindig gondolatban ráköszöntem, mert ő volt gyermekkorom öre, ő őrizte magában azt a régi kedves világot, amelyről gyakran álmodtam és ahova mindig visszavágytam.

Nemrég visszakerült hozzám a régi ház. Tisztítottam, javítottam, újrafedtem, csiszoltam, simogattam és hazaköltöztem. Szégyenkezve emlékezem most is arra a pillanatra, amikor beteg voltam és arra gondoltam, hogy nézzem meg jól, nézzem sokáig, hátha elmegyek és utána is szeretnék emlékezni rá, mert Ő, a ház nem fog emlékezni reám. Akkor még nem jutott eszembe, hogy Ő attól volt „otthon” mert mi azzá tettük.

Eszembe jutott Horváth Loránd verse, melyben már rég megfogalmazta Ő is ezt az érzést: „Feljajdul bennem az akarás / beállok kőnek, cserépnek / mert meghalnak mind, akik szerettek / s a kövek, a kövek örökké élnek.”

A VÁROS ÉS ÉN

Azon a délutánon, a Vár udvarán, a református templom tövében ültem egy padon. Elöttem az asztalon egy könyv és mellette a szemüvegem. Elfáradt szemeim lehunytam és kezeimmel eltakartam. Gondolkoztam. Talán nem is gondolkoztam, csak emlékeztem. Egyszer, régen azt mondtam valakinek, hogy a szülővárosomban a köveket is szeretem, de tudtam, hogy akkor leginkább erre a helyre gondoltam, a templomra, a több száz éves épületekre, az udvarra, mely igazából egy kisebb park, és az udvart körülölelő bástyákra, valamint a sárga-köves utcára mely a Vár alatt halad el. Visszaemlékeztem arra a percre, amikor megfogalmazódott bennem ez a gondolat. Ez az érzés akkor született meg bennem, amikor sokáig idegenben éltem, és minden hazatéréssel új erőre kaptam, utána mintha elviselhetőbbé vált volna egy időre az élet. Kísértett az otthon képe, ahova mindig visszatérni vágytam. Sokáig vártam az alkalomra, majd hazatértem és úgy éreztem, hogy révbe értem. De a város, már nem volt ugyanaz, mint gyermekkorom idején.

Amikor a szüleim összeházasodtak, ebben a városban nagyon jól érezték magukat, és ezt írásban is megfogalmazta az apám, aki meg volt győződve, hogy becsületes

munkával sikeres életet élhet itt. Minden rendben is volt a világháború ki-, és a kommunizmus betöréséig. Még az ő gyerek-, és fiatal korában is egészen más volt minden a városban, megvoltak mind a főtéri paloták, a Kossuth, a Szent-György, a Gecse Dániel utca, a Kistemplom-tér, és a többi, híres magyar emberekre emlékeztető kisebb és nagyobb utcácska, meg a köztük elterülő közök is őrizték eredeti elnevezésüket. A század elején nem sokan lakták a várost, nem számított nagyvárosnak, még akkor sem, ha a székelly fővárosnak tartották.

A sors úgy hozta, hogy ebben a városban találták meg helyüket az őseim. Először az apai nagyszüleim költöztek ide, aztán a már itt született fiatalember hozta ide feleségét, az édesanyámat. Mindenki magyar területről érkezett, akkor, is ha a négy nagyszülő egymástól nagyon messziről indult, de az unokák már mind itt születtek, vagyis a testvéreim, meg én. Nagyon kevés emlékem maradt a régi házról, ahol születtem, nem túl sokat laktunk a villában sem, amit az apám épített. Jött a kommunizmus és mindenünket elvették, nekem a szép otthon, a jólét búcsút mondott, már hétéves koromban. De az emlékeimet nem tudta senki elvenni, ha változott is a város. Sok idegen jött, maradtak még régi utcák, házak, még vannak emberek, akik emlékeznek a szüleimre, de egyre több ismerősöm alszik a hegyoldalon, a temetőkben. Az unokám kérte a múltkor, hogy meséljek a gyermekkoromról, de ahogy belekezdtem, állandóan rátértem a szülővárossal kapcsolatos emlékeimre: a Víkend-telepre, a régi